

Ματιές στην τηλεόραση

από την Πόλυ Μηλιώρη

Ποια τηλεόραση θέλουμε

Πολλές αντιρήσεις θα μπορούσα να έχω και ακόμα περισσότερες γκρίνιες να κάνω για την κάλυψη των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας από όλους τους τηλεοπτικούς σταθμούς, δημόσιους και ιδιωτικούς, καθώς ένα μεγάλο μέρος του χρόνου που χωρίζει αυτό το τεύχος του περιοδικού μας από το προηγούμενο, κατακλύστηκε από το αθλητικό γεγονός. Πρώτης γραμμής γεγονός ; Ας το δεχτούμε. Αλλά οπωσδήποτε δεν ήταν δα και το κοσμογο-

νικό, ώστε να μην υπάρχει εκπομπή ενημερωτική με άλλο θέμα και μάλιστα όχι μόνο κατά το δεκαπενθήμερο της διεξαγωγής, μα ολόκληρο τον Ιούλιο, τον Αύγουστο και το Σεπτέμβριο.

Σταματώ όμως την γκρίνια, προκειμένου να επισημάνω την εξαιρετικά λαμπρή γυναικεία εικόνα – αφού βέβαια για την «εικόνα» μιλάμε, όταν αναφερόμαστε στην τηλεόραση – που προβλήθηκε με αυτή την αφορμή.

Εικόνα στόχου, πείσματος, πειθαρχίας και νικητήριας χαράς

Η τενίστρια που δάμασε το σωματικό πόνο για να περαιώσει τον αγώνα της. Η βαδίστρια με την ακατάβλητη θέληση και τη ζωγραφισμένη σεμνότητα στο πρόσωπο. Τα κορίτσια της ιστιοπλοΐας που απέπνεαν την χαρά του αθλητισμού έξω απ' τα γυμναστήρια, μέσα στην φύση; Είναι μόνο μερικές απ' αυτές τις εικόνες, που, επιτέλους, απομάκρυναν απ' το γυαλί τη μακιγιαρισμένη και εμπορευματοποιημένη σεξουαλικότητα της γυναίκας – προτύπου των ημερών μας.

Ας με συγχωρέσουν οι νεαρές γυναίκες που μόλις ανέφερα, καθώς και εκείνες τις οποίες παρέλειψα, που δεν δημοσιοποιώ ακόμα μια φορά τα ονόματά τους. Δεν θα ήταν δύσκολο, ακόμα κι αν τα είχα λησμονήσει – αφού δεν είμαστε όλοι κι όλες «κολλημένοι» με τον πρωταθλητισμό – να βρω στο αρχείο των εφημερίδων τόσο τα ονόματα όσο και τις επιδόσεις τους. Πιστεύω όμως πως αυτό θέλουν κι οι ίδιες. Να μείνουν στη μνήμη των πολλών σύμ-

βολα μάλλον παρά διασημότητες μιας πρόσκαιρης τηλεοπτικής προβολής.

Όμως, αφήνοντας τις νεαρές κυρίες στις δάφνες τους ή στις προπονήσεις τους προς ένα νέο αγώνα, ας σταθώ λίγο ακόμα στο «μέσο» – στην ίδια δηλαδή την τηλεόραση. Στη δημιουργό της «εικόνας» – αφού βέβαια οι αθλήτριες δεν είναι εικόνες μα αληθινές γυναίκες. Και να εκφράσω τα συγχαρητήριά μου στους συντάκτες και στις συντάκτριες που έχτισαν αλλά και διέδωσαν την εικόνα της πρωταθλήτριας με θαυμασμό, σεβασμό, και κυρίως σε ισότιμη βάση με την εικόνα του άντρα πρωταθλητή. Αναρωτιέμαι : Την ισότητα που βιώνουν οι γυναίκες αθλήτριες στα στάδια της προπόνησης, την επιβάλλουν με τη συμπεριφορά τους και στην τηλεοπτική τους εικόνα ; Ή οι ίδιοι οι αθλητικοί συντάκτες, ζώντας κοντά σε άντρες και γυναίκες αθλητές, έχουν μείνει αμόλυντοι από τη σεξιστική αντιμετώπιση;

Από το αθλητικό πνεύμα στην χλιδάτη φτήνια

Μετά, σβύσαν τα πυροτεχνήματα. Μαζεύτηκαν οι Ολυμπιακές σημαίες. Απ' το πρωί ως το βράδυ, διαφορετικές εικόνες γυναικών εκπέμπονται στο αρρωστιάριο φως της τηλεόρασης. Με γέφυρα ανάμεσα στις δύο παραστάσεις, την τελική σκηνή από την τελετή λήξης; Τη στιβαρή κυρία της ατσαλάκωτης νεότητας ν' αλλάζει ύφος και να χορεύει στις κερκίδες κάτι σαν τσιφτετέλι.

Κάτι σαν τσιφτετέλι. Γιατί, κι οι γυναικείες εικόνες που προβάλλονται δεν έχουνε την γνήσια, έστω και φτηνή, εμφάνιση των κοριτσιών, τα οποία μεγάλωσαν δίχως το στόχο, το πείσμα και την πειθαρχία του αθλητικού πνεύματος. Είναι «δήθεν» διαγωνιζόμενα κορίτσια στους τηλεοπτικούς αγώνες των τηλεπαιχνιδιών.

Επίτηδες δεν ονόμασα «reality show» τα στάδια δόξης λαμπρά που έχουν διαδεχτεί το Big Brother. (Αλήθεια, θυμάστε τον προπομπό αυτών των εκπομπών; Θυμάστε την

τότε αντίδραση ενός μικρού αλλά ισχυρού ακόμα μέρους της κοινωνίας;) Με την επιμονή μου στον όρο «τηλεπαιχνίδια», θέλησα ακριβώς να υπογραμμίσω τη διαφορά του γνήσιου από το δήθεν. Καθώς, reality show ονομάζαμε τις εκπομπές εκείνες, όπου άνθρωποι κέρδιζαν τα δεκαπέντε λεπτά δημοσιότητας κατά Γουόρχωλ, εκθέτοντας στο πάνελλήνιο τη ψυχική τους φτώχεια, το μορφωτικό τους έλλειμμα, την τσαλαπατημένη τους από την ίδια τη ζωή αξιοπρέπεια. Ομολογώ πως ήταν εκπομπές που είχα υπερασπιστεί κόντρα σε αξιολογότερες αντιρρήσεις, γι' αυτόν ακριβώς το λόγο : Για την γνησιότητά τους. Γιατί πίστευα ότι, όσο τουλάχιστον καθρεφτίζονταν στη μικρή οθόνη τα χάλια μας, θα ζούσε και το κίνητρο να τα αλλάξουμε.

Εύκολα, λοιπόν, λίγο πριν μπει ο εικοστός πρώτος αιώνας, βαπτίσαμε reality την χλιδάτη φτήνια των στημένων καταστάσεων, βαπτίζοντας «οπίτι του Big Brother» το σκη-

νικό του παιχνιδιού. Τέσσερα χρόνια αργότερα — καθώς σκαλί-σκαλί γίνεται η κάθε πτώση — βαφτίσαμε «ακαδημία» το πλατό της δήθεν άσκησης και «σπουδαστές» τους νέους και τις νέες που σπεύδουν στην «ευγενή άμιλλα» του αθλήματος. Κι όπως κατά το περασμένο καλοκαίρι, νυχθημερόν η τηλεόραση αναπαρήγαγε τις γυναικείες εικόνες που κέρδιζαν στα στάδια τις νικητήριες κούρσες τους ή έχαναν με

αξιοπρέπεια, ανανεώνοντας το όραμά τους για τις επόμενες, έτσι μετά απ' το τέλος των Ολυμπιακών Αγώνων, σε πρωινές, σε μεσημεριανές, σε βραδινές εκπομπές — καμιά φορά και στα δελτία ειδήσεων — μαθαίνουμε μέχρι ν' αποστηθίσουμε καλά το πώς τσακώθηκαν· πώς κλάψαν· πώς αμύνθηκαν· πώς συνεργάστηκαν· πώς κάρφωσαν· πώς ερωτεύτηκαν· πώς στολιστήκαν οι κοπέλες του μέλλοντός μας.

Θέλουμε και τα παθαίνουμε

Είναι, νομίζω, γραφική πλέον η κάθε επισήμανσή μου. Υποψιάζομαι, πως όχι μόνο οι ίδιες οι νεαρές γυναίκες που συμμετέχουν στα τηλεοπτικά αυτά δρώμενα, πιστεύουν ότι αξίζουν όσο και οι αθλήτριες των Ολυμπιακών Αγώνων· πως όχι μόνο οι ίδιοι οι υπεύθυνοι των τηλεοπτικών διαύλων βαυκαλίζονται ότι παρουσιάζουν την πραγματική σύγχρονη γυναίκα· πως όχι μόνο οι παρουσιαστές και οι παρουσιάστριες των πρωινών, των μεσημεριανών, των βραδινών εκπομπών αναπαραγωγής αυτής της εικόνας, πιστεύουν πως υπηρετούν τη δημοσιογραφία. Αλλά εμείς — ίσως μάλιστα πρώτα εμείς, οι τηλεθεατές και οι τηλεθεάτριες — έχουμε την κύρια ευθύνη. Στις δικές μου γκρίνιες αντιπαράθενται τα νούμερα της τεράστιας τηλεθέασης αυτών των εικόνων. Και για να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους, η ποιοτική ανάγνωση των μετρήσεων κατατάσσει τις εκπομπές αυτές στις «γυναικείου ενδιαφέροντος». Εμείς, αγαπητές αναγνώστριες του «Αγώνα της Γυναίκας», είμαστε που αναγνωρίζουμε αυτά τα πρόσωπα για δικά μας.

Κι αυτό που περισσότερο με βάζει σε σκέψεις· αυτό που μοιάζει πρωτογνώριστο, είναι το εξής: Δεν ακούω πλέον διαμαρτυρίες. Γιατί δεν υπάρχει αμφιβολία ότι αν υπήρχαν εκείνες οι ρομαντικές, ή οπισθοδρομικές, ή μέγαιρες κι υστερικές — όπως κι αν μας ονόμαζαν εμάς τις φεμινίστριες — που θα ήθελαν να εμφανιστούν στα πάνελ κρίσης, κοινωνικής κριτικής ή κουτσομπολιού — όπως και αν τα ονομάσουμε αυτά τα πάνελ — εύκολα θα φιλοξενούνταν από τα κανάλια. Αυτά ψοφάνε για καυγάδες, γιατί, λέει, οι

καυγάδες φέρνουν τηλεθέαση. Έ, εγώ ονειρεύομαι ν' ακούγονταν τα επιχειρήματα της ηθικής μας έστω και σε καυγάδες, παρά που καυγαδίζουν τώρα, πρωί, μεσημέρι, βράδυ, για το ποιο από τα «διαγωνιζόμενα» πρόσωπα αδικήθηκε και ποιο όχι από τους εικονοποιούς, που μεταβαφτιστήκαν σε δασκάλους και κριτές.

Θα επικαλεστώ μία παλιά αλλά και τωρινή μου αγωνία, αναδημοσιεύοντας την πρώτη παράγραφο κάποιου χρονογραφήματος, που είχε φιλοξενήσει το περιοδικό μας:

«Έχουν περάσει έξη μήνες απ' όταν άρχισε να μεταδίδεται από την τηλεόραση το πρώτο «παιχνίδι» του Big Brother. Πάνω από έξη μήνες, απ' όταν εφημερίδες, περιοδικά και κάποιοι τηλεοπτικοί σταθμοί πρωτοφιλοξένησαν διαμαρτυρίες κι αρνητικές επιστημάνσεις κάποιων συμπατριωτών μας — ανδρών και γυναικών. Ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας έκανε εγκαίρως την παρέμβασή του· κι εγώ, προσωπικά, που τώρα έρχομαι να επιμυθιάσω, είπα πολύ νωρίς, πριν καν αρχίσει, δημόσια την γνώμη μου. Την επαναλαμβάνω εδώ, για να τελειώσω με την ιδεολογική θεώρηση του «παιχνιδιού», και του ανάλογου βέβαια, του Bar: « Για μένα, ο μεγάλος κίνδυνος είναι ο μιθριδατισμός. Ότι η κοινωνία θα συνηθίσει σ' αυτό που μας φαινόταν τρομερό: Στο μεγάλο αδελφό, που μας παρακολουθεί».

Σας εκλιπαρώ, φίλες συναγωνίστριες, για την αξιοπρέπεια της γυναίκας: Μη συνηθίσετε. Αλλά γράψτε μας τις δικές σας επιστημάνσεις για την τηλεόραση. Γιατί, ομολογείστε το, ματιές προς το αρρωσιάρικο φως της οθόνης δεν ρίχνω μόνον εγώ.